

4. Уряд розширив напрями підтримки для фермерських господарств.
URL:<https://minagro.gov.ua/news/uriad-rozshyryv-napriamy-pidtrymky-dlia-fermerskykh-hospodarstv>

5. Dibrova A., Ilchuk M., Konoval I., Androsovykh I., Zanizdra A. State support for agriculture in Ukraine in the post-war period. *Agricultural and Resource Economics*. 2023. Vol. 9. No. 3. Pp. 49–76. <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.03.03>

УДК 338.4:339.5

ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ НА АГРОБІЗНЕС УКРАЇНИ

*Міненко Софія Іванівна, доктор філософії з менеджменту, доцент
доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Жмуд Андрій Сергійович, здобувач третього (освітньо-наукового) РВО
Державний біотехнологічний університет*

IMPACT OF MILITARY AGGRESSION ON AGRICULTURE OF UKRAINE

*Minenko Sofiia, Doctor of Philosophy in Management, Associate Professor
Associate Professor of the Department of Management,
Business and Administration
Zhmut Andrii, applicant of the third (educational and scientific) level of higher education
State Biotechnological University*

На сучасному етапі економічного розвитку агропромисловий сектор України відіграє важливу роль і є однією з ключових галузей, що має велике значення для економік багатьох країн з ринковою економікою. Виробнича основа агропромислового комплексу ґрунтується на розвинутій інфраструктурі та системі науково-дослідного забезпечення, що сприяє його зростанню.

Розвиток агропромислового сектору України потребує проведення збалансованих і взаємопов'язаних структурних змін у всіх його складових. Це включає максимальне використання науково-технічних досягнень, світового досвіду та інноваційних форм організації виробництва для вирішення актуальних питань.

До цих питань належать перерозподіл землі та майна, що включає поглиблення відносин власності на землю та впровадження механізмів реалізації права на власність. Також це включає приватизацію переробних підприємств, реструктуризацію підприємств і форм господарювання, розвиток кооперації та впровадження ринкових методів управління, таких як менеджмент і маркетинг.

Крім того, важливим є ефективне державне регулювання аграрної економіки через використання цінових механізмів, фінансово-кредитної та податкової систем, розвиток ринків сільськогосподарської продукції, матеріально-технічних ресурсів і послуг, а також інтенсифікація та диверсифікація зовнішньоекономічної діяльності [1]

Сільськогосподарська продукція відіграє надзвичайно важливу роль для України, оскільки країна має значний потенціал для її експорту. Україна володіє родючими ґрунтами та сприятливими кліматичними умовами, що є ідеальними для сільськогосподарського виробництва. Вона є одним із провідних світових експортерів зерна, соняшникової олії, олійних культур та інших аграрних товарів. Експорт сільськогосподарської продукції сприяє надходженню іноземної валюти, покращенню зовнішньоторговельного балансу та зміцненню позицій України на міжнародних ринках.

Для зрозуміння процесу експорту сільськогосподарської продукції необхідно враховувати різноманітні економічні фактори, які впливають на цей процес:

Валютний курс: Зміни в валютному курсі можуть впливати на конкурентоспроможність експортних товарів. Слабка національна валюта може сприяти збільшенню експорту, зробивши товари більш привабливими на міжнародних ринках.

Тарифи та мита: Високі митні бар'єри можуть ускладнити експорт, підвищуючи вартість товарів і знижуючи їх конкурентоспроможність.

Субсидії та фінансування: Державні субсидії можуть підтримувати конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств на зовнішніх ринках, знижуючи їх виробничі витрати.

Попит іноземних ринків: Зміни у попиті на певні продукти або відношення до їх якості та ціни можуть вплинути на обсяги експорту.

Торговельні угоди і договори: Укладення торговельних угод між країнами може змінити умови експорту та збільшити можливості для сільськогосподарських товарів на міжнародних ринках.

Інфраструктура: Розвинена транспортна та логістична інфраструктура є ключовим фактором для успішного експорту. Надійні транспортні мережі, склади та порти для експорту допомагають забезпечити швидкий і ефективний експорт сільськогосподарських товарів.

Аналіз цих економічних факторів дозволяє державам та сільськогосподарським підприємствам визначати стратегії експорту, адаптувати виробництво до зовнішнього попиту та регулювати умови торгівлі для сприяння експорту сільськогосподарської продукції.

Протягом останнього десятиліття Україна стала ключовим гравцем на світовому аграрному ринку, відіграючи важливу роль у постачанні сільськогосподарської продукції. За період з 2019 по 2021 роки український агробізнес забезпечував значну частину світового експорту різних культур:

- Приблизно 10% світового експорту пшениці;
- По 15% експорту ячменю та кукурудзи;
- Аж до 50% експорту соняшникової олії.

Зернові культури з України стали важливим джерелом харчування для мільйонів людей по всьому світу, забезпечуючи їх продуктивною та якісною сільськогосподарською продукцією. Ці дані свідчать про значний внесок українського аграрного сектору у світову продовольчу безпеку та глобальну економіку.

Скорочення посівної площі в Україні є серйозною проблемою, яка суттєво впливає на виробничу спроможність країни. У 2021 році посівна площа скоротилася до близько 29 мільйонів гектарів, а у 2022 році цей показник зменшився до 22 мільйонів гектарів, що на 24% менше, ніж рік тому. Частково це обумовлено окупацією територій та проведенням бойових дій, що призвело до недоступності або небезпечності деяких земель для вирощування культур.

Блокування експорту, значне зростання цін на паливо-мастильні та енергетичні ресурси, а також відсутність обігових коштів у сільськогосподарських товаровиробників призвели до критичної ситуації під час весняної посівної кампанії 2022 року. Аграрний сектор зазнав серйозних труднощів. Внаслідок повномасштабної війни проти України прямі збитки в сільському господарстві становлять 6,6 мільярдів доларів США, що складає близько 23% вартості активів аграрного сектору України. Ці збитки охоплюють знищення виробничих приміщень, техніки, обладнання, посівів, а також втрату сільськогосподарських тварин. Окрім прямих збитків, аграрії також зазнають непрямих втрат через зменшення обсягів виробництва, зниження цін на продукцію та додаткові витрати, пов'язані з воєнними діями [2].

Після військової агресії росії проти України агробізнес країни, який довгий час вважався світовим лідером у експорті сільськогосподарської продукції, зазнав значних змін. Ця ситуація вимагала від українського аграрного сектору розробки адаптивних стратегій для протистояння ризикам, пов'язаним з воєнним конфліктом та його наслідками. Втрата експортного потенціалу може серйозно підірвати економіку країни, підвищити загрози її безпеці та погіршити глобальну продовольчу безпеку.

У цих умовах українському аграрному сектору необхідно надалі виступати як ключова складова, що забезпечує економічний розвиток країни та є надійною опорою у галузі виробництва. Важливо, щоб Україна продовжувала виступати світовим лідером у забезпеченні продовольчої безпеки, зберігаючи високий рівень якості та конкурентоспроможності своєї продукції. Це вимагатиме від аграрного сектору постійного вдосконалення, впровадження інновацій та ефективного управління ресурсами. Тільки таким

чином Україна зможе зберегти свої позиції на світовому ринку та забезпечити стабільний розвиток свого аграрного сектору.

Список посилань

1. Болтянський О.В., Болтянська Н.І. Екологічна безпека виробництва та зменшення витрат матеріальних і енергетичних ресурсів для отримання сільськогосподарської продукції. Науковий вісник НУБіП. Серія Техніка та енергетика АПК. 2015. Вип.212, ч.1. С. 275–283
2. Продовольча небезпека: як війна Росії проти України загрожує всьому світу? BRDO.UA. URL : <https://brdo.com.ua/news/prodovolcha-nebezpeka-yakvijna-rosiyi-proti-ukrayiny-zagrozhujevsomu-svitu>
3. Напад РФ на Україну вплине на продовольчу безпеку світу – Висоцький. Landlord.ua. URL:
4. <https://landlord.ua/news/iak-napad-rf-na-ukrainu-vplyne-na-prodovolchubezpeku-svitu-tarsvysotskyi/>

УДК 656.073

IMPROVING THE EFFICIENCY OF ROAD TRANSPORT ORGANISATION IN THE AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX

K. Tsomkalov, student

*M. Karnaukh, PhD, Associate Professor
State Biotechnological University*

One of the key and complex tasks is to overcome the loss of agricultural products, in which road transport plays an important role as the main link of the agro-industrial complex. From the analysis of data on collection and utilisation of fruits and vegetables it became clear that more than 15-20% of production does not reach the consumer. Efficient use of transport means in fruit and vegetable transportation leaves much to be desired, as up to half of the time vehicles spend in queues at loading and unloading points, which negatively affects the safety of products. The annual damage from losses of agricultural products is about 10%. Transport costs included in the cost of production of agricultural products make from 30 to 40% and more. Reduction of these costs will allow to allocate additional funds for the development of agro-industrial complex.

The existing methods of planning and organisation of processes of production, harvesting, transportation and marketing of fruits and vegetables do not provide a complete solution to the problem of losses, as this requires a new methodological approach and, consequently, the development of new techniques.

It is known that even with optimal organisation of production processes, compliance with all prescribed norms and regimes, the shelf life of fruit and vegetable products remains relatively low. This requires special attention to the organisation of transport operations related to these processes.

The solution of this problem becomes especially urgent and complicated in the light of a significant increase in the scale of agricultural production in the country. The volume of agricultural cargo transportation by road transport has more than doubled in recent years.

Efficient use of the growing material and technical base of the agro-industrial complex, including its motor transport, is becoming an important task of national economic importance.

In order to achieve high results in agriculture, it is necessary to systematically study the processes of 'production - harvesting - transportation - marketing (sale, processing, storage) of fruit and vegetables' using modern scientific approaches. This includes the analysis and justification of optimal options for the development of production infrastructure in agriculture, as well as the development and implementation of standards for reducing losses of agricultural products at all stages of the supply chain.

Many scientific teams and individual researchers both in our country and abroad have been engaged in studying various aspects of this problem. However, it is necessary to conduct comprehensive studies aimed at combining theoretical and practical methods of organising the work